

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пепчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, ☎ +359 (0) 2 954 95 93, <http://www.bfsa.bg/>

Инструкция

за извършване на дезинсекция на животновъдни обекти и обработка на животните срещу насекоми, провеждани от фермери, срещу син език, заразен нодуларен дерматит и други векторно преносими болести

Синият език по едрите и дребни преживните животни (bluetongue) и заразният нодуларен дерматит (lumpy skin disease) по едрите преживни са вирусни болести, пренасяни основно от насекоми (куликоиди при синия език и куликоиди, мухи, комари и др. при заразния нодуларен дерматит) и кърлежи (при заразен нодуларен дерматит).

Дезинсекционните мерки срещу насекомите са насочени в няколко направления:

- предпазване на животните от нападенията и ухапванията на тези насекоми;
- унищожаване на преимагиналните-ларвални (яйца, ларви и какавиди) стадии на насекомите;
- намаляване на летящата популация насекоми в природата.

Обработката на животните срещу ухапванията от насекоми в природата трябва да започне от самото начало на активния сезон и летеж на тези насекоми и да приключи с прекратяването на летежа. За условията на нашата страна този период на активен летеж започва в началото на май и приключва в края на октомври – началото на ноември.

Най-удобният метод за намаляване числеността на нападащите на пасището насекоми е обработката на животните с инсектициди, тъй като те са най-сигурната примамка за тях.

Най-достъпен и най-широко използван метод за обработка на животните срещу пасищните насекоми (куликоиди, зли мухи, флеботоми, кръвосмучещи мухи от семейство Мусциде) е опръскването под налягане с различни разтвори на репелентни (отблъскващи) и контактни инсектицидни средства. Опръскването на животните се извършва с помощта на различни типове пръскачки (гръбни лозарски и градински), бояджийски помпи, моторни пръскачки и др.

При по-големи ферми (над 10-20 животни) е препоръчително да се използват механизирани пръскачки. Разходната норма за едно едро животно обикновено е 1-1,5 литра, а за дребно 0,5-1 литър. Животните се опръскват до пълно обливане, и то най-вече на местата с по-нежна кожа (достъпни за насекомите – вимето, млечното огледало, корема). За по-добро напръскване животните се вкарват в прокар, подредени едно след друго. Това дава възможност те да бъдат опръсквани свободно от двете страни. При дребните преживни животни (овце и кози) с много добър успех може да бъде използван и метода на изкърпването в противопаразитни вани, но не трябва да се забравя, че той крие сериозни рискове от замърсяване на околната среда.

Опръскванията се провеждат през определен период от време в зависимост от продължителността на действие на използвания препарат, като интервалът между отделните опръсквания варира от 7-10 до 21-28 дни, т.е. от 1 до 3 пъти месечно.

За обработка на животните срещу нападенията на насекоми може да бъде използвано поливане по линията на гърба със системен инсектицид в дози, указани в листовката за употреба (roug-on метод).

Обръщаме Ви внимание, че успоредно с обработката на животните за повишаване ефективността от борбата срещу насекомите трябва да бъдат обработени и помещенията. Последните се провеждат при задължително отсъствие на животните, като се предпазват наличните хранилки и поилки в помещенията от попадане на работния разтвор в тях. Преди повторното вкарване на животните в помещенията, същите трябва да бъдат проветрени за три четири часа.

В дезинсекционната практика срещу мухите в животновъдните ферми най-ефикасни са също химичните методи основаващи се на използването на различни контактни, чревни и фумигантни инсектициди. В това отношение най-ефективни и икономически изгодни са т.н. избирателни обработки с контактни инсектициди на повърхностите намиращи се на пътя за влитане на мухите в помещенията - касите на вратите, рамките на прозорците, както и повърхностите за почивка и ношуване на мухите – огрявани сутрин рано от слънцето външни стени, огради, тавани на помещения и вертикални греди.

За намаляване числеността на мухите и куликоидите във фермите от много голямо значение е обработката на местата (биотопите) за развитието на тези насекоми. Като биотопи във фермите най-често служат торниците, разливите около млекосъбирателните пунктове и местата за водопой на животните. За обработка на биотопите – местата за развитие на насекомите, има разработени и се използват специални ларвицидни препарати. Същите се прилагат под формата на водни разтвори, по метода на напръскването под налягане с помощта на различна дезинсекционна техника. На обработка подлежат пресните (2-3 дневни) торни маси, където принципно се развиват ларвите на куликоидите. Стандартната доза и разходна норма за повечето използвани за тази цел препарати е от 10-15 литра работен разтвор за декар. В зависимост от остатъчното действие на използваните препарати, интервалът между отделните обработки трябва да бъде максимум 20-25 дни. Обработките на местата за развитие на ларвите на насекомите трябва да започне още с първото затопляне на времето, с оглед обхващане на презимувалата генерация ларви и да продължи до есента при спадане на температурата на въздуха до около 5-6⁰ С. Трябва да се знае също, че новоизлюпените мухи и куликоиди преди да започнат да летят се разхождат около биотопите, където лесно могат да бъдат атакувани. В този смисъл особено ефикасни са обработките не само на самите биотопи, но и повърхността около тях в радиус от 30-40 метра.

За предпазване на животните от ухапвания на насекоми през нощта, е необходимо, след прибирането им от паша, те да бъдат настанени в закрити помещения със замрежени врати и прозорци, възпрепятстващи навлизане на насекомите. Напомняме Ви също, че нощната паша през периода на активния летеж и нападения на куликоидите трябва да се избягва.

Уважаеми фермери,

Обработката на животните трябва да се извършва само с разрешени за употреба в нашата страна инсектицидни препарати при стриктно съблюдаване на изискванията за карентни срокове за мляко и месо.

За избор на желан от Вас препарат, в зависимост от целите на обработката, вида и категорията и предназначението на подлежащите на обработка животни, използвайте издадените през 2014 година от БАБХ "Указания за извършване на инсектицидни обработки при ограничаване и ликвидиране на заболяването син език по преживните".

<http://bahh.government.bg/uploads/File/Doc/Health/Blue-tongue/Ukaz~insekticidi.pdf>

Напомняме Ви също, че при работа с инсектицидни средства трябва стриктно да спазвате правилата и предпазните мерки, посочени на листовката за употреба на всеки един от използваните препарати, както и всички предпазни мерки при работа с дезинсекционна техника, използването на лични предпазни средства, мерките за обезвреждане на разливи от инсектициди, на отпадъци и опаковки от използвани препарати, мерките за опазване на околната среда от замърсяване, спазване на изискванията за предотваряване отравянията на пчели и риби, безопасното транспортиране и съхранение на препаратите, противопожарните мерки и мерките за оказване на първа помощ в случай на поглъщане или вдишване изпаренията от инсектициди.

Допълнителна консултация по темата Вие може да получите от обслужващия фермата Ви ветеринарен лекар или официалния ветеринарен лекар за съответната община, както и на <http://www.bfsa.bg/>.

Последна актуализация: 26.06.2015 г.

Заразен нодуларен дерматит

Lumpy skin disease

Фигура 1. Слизести изтечения от очите при говедо, болно от заразен нодуларен дерматит

Фигура 2. Възловидни изменения по кожата на цялото тяло при говедо, болно от заразен нодуларен дерматит

Фигура 3. Разязвени изменения по кожата при говедо, болно от заразен нодуларен дерматит

БОЛЕСТТА

Заразният нодуларен дерматит е силно заразна вирусна болест по едрите преживни животни, характеризираща се с треска и изрив от възловидни образувания по кожата.

Болестта води до намален или изгубен млеконадой, вреди на качеството на кожата и нанася големи икономически загуби, вследствие ограничаване на търговията и невъзможност за движение на едри преживни животни и продукти от тях, от засегнатите региони.

НАЧИН НА ЗАРАЗЯВАНЕ

Предаването и разпространение на болестта става механично, чрез комари, мухи и други насекоми и кърлежи, а също така и чрез директен контакт между здрави и болни животни. Контаминиранни с вируса фуражи, водопои, оборудване, превозни средства и постеля, също могат да бъдат източник на инфекция.

КЛИНИЧНО ПРОЯВЯВАНЕ

По-тежко боледуват млекодайните породи говеда, в пика на лактация и младите животни. Характерна е треската, придружена от депресия, застояване, слюнотечение и слизести изтечения от очите (фиг. 1), които може да бъдат последвани от конюнктивит, а в някои случаи и от слепота. Обикновено лимфните възли са видимо уголемени.

Телефон за контакт:
02 915 98 42

Появата на възловидни кожни лезии обикновено започва 48 часа след началото на треската. Те могат да бъдат многобройни по цялото тяло (фиг. 2) или могат да бъдат само няколко. Възелчетата могат да изчезнат без последствия или да се разявят (фиг. 3). Най-често тези изменения се наблюдават по кожата на главата, врата, перинеума, гениталиите (фиг. 4), вимето (фиг. 4 и 5) и крайниците. Нодулите (възелчетата) са с размер 5 до 50 mm в диаметър, кръгли и набъбнали и включват кожата, подкожната тъкан и понякога дори подлежащите мускули. Белезите могат да останат за неопределено време, като по този начин правят кожата негодна.

Биците губят плодовитостта си, а бременните крави могат да абортират.

ДИАГНОСТИКА

Заразният нодуларен дерматит има много типични клинични признаци и изменения, лесно разпознаваеми от ветеринари лекари и фермери.

Болестта задължително се потвърждава лабораторно. Подходящи проби за откриване на вирус са кожните изменения и цяла кръв.

ПРЕДПАЗНИ МЕРКИ

Избягвайте контакти между животни от различни стада, посещения на други животновъдни обекти, размяна и споделяне на животни, инструменти, превозни средства с други ферми.

Извършвайте профилактична дезинсекция на животновъдните Ви обекти и обработка на животните Ви срещу насекоми съгласно инструкциите на БАБХ:

- <http://www.babh.government.bg/userfiles/files/ZHOJKF/Zapovedi/Instruction%20farmers%20Desinsection.pdf>
- <http://babh.government.bg/uploads/File/Doc/Health/Blue-tongue/>

Телефон за контакт:
02 915 98 42

Българска агенция по безопасност на храните, гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А

Фигура 4. Възловидни образувания по вулвата, перинеума и вимето при говедо, болно от заразен нодуларен дерматит

Фигура 5. Изменения по вимето при говедо, болно от заразен нодуларен дерматит

ВНИМАНИЕ!

Всяко съмнение за Заразен нодуларен дерматит, трябва незабавно да се съобщава на ветеринарен лекар. Обявяването на болестта е задължително и е от съществено значение за ограничаване на по нататъшното и разпространение!